

Letni dohodki pa bi bili:

a/ prispevek mestne občine za javno razsvetljavo	10.000 gld.
b/ 4000 privatnih svetilnic, pri katerih se računani hekto-watt-ura po 3·5 kr.	46.200 »
c/ 50 konjskih sil oddanih malim obrtnikom	6.250 »
d/ različni dohodki	500 »
skup	62.950 gld.

Če primerjamo dohodke s troški, vidimo, da bi za mestno občino rezultiral letni prebitek 3225 gld. Vsi ti proračuni in troški, se ve, niso definitivni. Marsikaj se bode v teku pogajanj s firmami še izpremenilo in predrugačilo. Vendar jih smemo smatrati za nekak temelj in neko mero, ki bode podlaga stalnim pogodbam z ono tvrdko, katero si bode občinski svet izbral za izvršenje tega velikanskega podjetja. — Dne 16. novembra 1896 poteče sedanji kontrakt mestne občine s plinovo družbo in do tedaj mora biti elektriška razsvetljava gotova. Če se naše nade obistinijo, potem se začne za Ljubljano nova doba. Z vpeljavo elektriške sile si bode občinski svet pri svojih someščanih zgradil nov, trajen spomenik svoje razumnosti in svoje ljubezni do mesta in njegovega napredka.

Dne 20. februarja t. l. je pa predaval gosp. Anton Koblar «o kranjskih cerkvenih dragocenostih l. 1526.» Govor je priobčil v tem sešitku «Izvestij».

Stavnice — tako slóve zanimiv spis v 3. letošnji številki «Dom in Sveta», predočujoč z besedo in sliko versko-narodni običaj, ki je zamrl v prvi polovini tega stoletja. Zakaj je zamrl? Zato ker ga je prepovedala duhovska gosposka zaradi razvad, katerih omenja tudi pisatelj «Dom in Svetovega» članka, gosp. A. Mejač. Nadškofa Brigida «Pastoralis epistolala» z l. 1804. veli v § 26. na str. 19.: «Candellas arundini circumpositas, in lingua nostrate (Stavnica) vocitari solitas erigere haud absonum judicamus, sed solemnem illum apparatusum, et musicorum concertum, quo in quibusdam locis introductio in ecclesiam fieri narratur, tanquam vanitatem, et fastum Pharisaeorum, qui dum eleemosynam faciunt, tuba ante se canunt, ut honorificentur ab hominibus, reprobamus, et abolitum volumus.» — Dne 2. apr. 1805 je pokaralo škofijstvo župnika v Ljubnem in v Tržiču na Gorenjskem, češ, da ne izpolnjujeta tega ukaza, da izvršujeta razna protipostavna blagoslovila ter dovoljujeta, da se tako zvane stavnice z vsem farizejskim lepotičjem, s spremstvom godcev ter moške in ženske plesaželjne mladine prinašajo v cerkev. Škofijstvo meni, da tako skazovanje s stavnicami ni v božjo čast, nego se na ta način pase zgolj napuh in farizejska ničemurnost. «Če razne izkušnje pokažejo, da celo dušni pastirji hladnokrvno opazujejo grešne

zabave, združene z uvajanjem stavnic, zadovoljni, da le cerkev kak dar dobi, naj si je isti zaradi nesramnega pobiranja, ničemurnega oddajanja ter pohujšljivih dejanj, ki se godé potem, ne samo brez zasluženja, nego celó kazniv pred Bogom, tedaj bomo prisiljeni stavnice popolnoma odpraviti.» Škofijstvo napósled velí župnikoma, da se smejo sveče, ki so se doslej na novega leta dan ali pa na kakšen naslednji praznik prinašale na stavnicah, da jih je duhovnik precej pri cerkvenih vratih blagoslovil, v prihodnje samo na svečnico z vso pobožnostjo darovati ter jedino le ta dan po splošnem cerkvenem običaju blagoslavljeti. (Listina v nakelskem arhivu.) — Rajni nakelski župnik g. Anton Zarnik mi je pravil, da so v Šenčurju na Gor. zadnjikrat prinesli stavnice l. 1831.

Ÿ. V.

Nemiri v Smledniku l. 1848. Burno leto 1848. je prineslo tudi Smledniku precej nemirnih dnij. Upirati so se začeli kmetje plačevanju mostarine na tacenskem mostu, ki je bil lastnina barona Frančiška Lazarinija. Stavbo tega mostú je dovolila cesarska dvorna pisarnica z odlokom od dne 24. decembra 1840, št. 39.141, ob enem pa tudi določila tarif. Most je bil gotov l. 1844. Zaradi njega so se meseca marca l. 1848. kmetje uprli, ranili baronovega mostarja, pometali nekaj mostnic v Savo ter grozili z napadom na smlejsko grajščino. Tako so prisilili grajsko gosposko, da je prosila v Ljubljani vojaške pomoči, ki je takoj došla in ostala v Smledniku do 3. aprila. — Drugič so istega leta ropotali kmetje zaradi rekvizijskega posojila iz časa francoskih vojsk. Stvar je bila namreč ta. Že l. 1833. je poklical baron Lazarini, da bi se zvedelo, koliko znaša posojilo iz let 1806 in 1809, kmete v grad in je ukazal po knjižicah, katere so še imeli v rokah, napraviti izkaz in poslati ljubljanski kresiji. Ta je določila, da se izplačaj za posojilo kmetom 3772 gld. $1\frac{3}{4}$ kr. konv. den. Zoper to razsodbo se je pritožila grajščina pri guberniju, ki je potrdil dne 14. maja 1846. l. kresijski odlok s premembo, da je od 1264 gld. 16 kr. v bankovcih, ki so bili posojeni 1806. l., plačati le 1104 gld. 16 kr. v bankovcih, t. j. 3146 gld. $49\frac{3}{4}$ kr. konv. den. Dalje se je pritožila grajščina pri dvorni pisarni dné 1. marca 1847. l. Od tod odloka ni bilo dolgo časa nazaj, pač pa je prišel neki drug dvorni dopis, ki je določeval o razdelitvi nekega posojila, znašajočega 1500 gld., katero je bilo tudi iz onih let. Kmetje pa so mislili, da je ta dopis razsodba pritožbe in zato jih je prišlo dné 30. maja 1848. l. med 8. in 9. uro zjutraj osemnajst v grad. Razgrajali so, zmerjali in zahtevali, da se jim posojilo, katero so cenili na 4000 gld., izplačaj. Grozili so tudi, da jih v kratkem pride desetkrat več nad grad. Drugi dan je prišel pooblaščenec kmetov, Porenta z Brega, s tremi pričami in zatrjeval baronu, da mu je postopanje onih 18 kmetov zelo neljubo, ob jednem ga je pa svaril, da naj se varuje kmetskih upornikov. V tem nevarnem položaju je pisal baron Lazarini dné 1. junija 1848. l. v Ljubljano po vojaško pomoč in ob